มองอนาคตไทย

สุชัชวีร์ สุวรรณสวัสดิ์
ประธานที่ประชุม
อธิการบดีแห่งประเทศไทย

หลักสูตรเปลี่ยนโลก

โลกวันนี้เปลี่ยนแปลงไปเร็วเกินกว่าที่เราจะคาดเดาได้ ใครจะเชื่อว่า เรากำลังจะได้ไปท่องเที่ยวดวงจันทร์ นั่งรถไฟที่เร็วกว่าเครื่องบิน มีรถบินได้ที่ไม่ต้องกังวลเรื่องรถติด หุ่นยนต์จะผ่าตัดแทนหมอ ทุกสิ่งอย่างในชีวิตสามารถควบคุมได้ด้วยโทรศัพท์ขนาดเล็กกว่าฝ่ามือ และมนุษย์จะถูกสร้างให้มีความสมบูรณ์แบบด้วยการตัดแต่งพันธุกรรม

ทุกสิ่งที่เกิดขึ้นนี้เป็นผลมาจากวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ที่นำความก้าวหน้าทางวิชาการหลายสาขา รวมกันเป็น "สหวิทยาการ" เพราะคงไม่มีการพัฒนาชั้นยอดใดๆ จะเกิดขึ้นได้อย่างโดดเดี่ยวไร้การเชื่อมโยง ซึ่งมหาวิทยาลัยชั้นนำของโลกได้เปิดการเรียนการสอนและวิจัยทางสหวิทยาการมาหลายสิบปีแล้ว เช่น เอ็มไอที มหาวิทยาลัยอันดับหนึ่งของโลก ก็ได้พัฒนาหลักสูตรสหวิทยาการหลายหลักสูตร ที่เน้นการผสมผสานกันของศาสตร์และศิลป์ข้ามสาขา ข้ามคณะ หรือแม้แต่ข้ามมหาวิทยาลัย ตัวอย่างเช่น

หลักสูตรเทคโนโลยีและนโยบาย ที่มุ่งให้นักวิทยาศาสตร์และวิศวกรนำเทคโนโลยีมาใช้ในการแก้ปัญหาของประเทศ โดยสร้างนโยบายให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงของโลก ซึ่งผมเองก็มีโอกาสได้เรียนในหลักสูตรนี้ ควบคู่กับการเรียนปริญญาเอกด้านวิศวกรรมที่เอ็มไอที หรือหลักสูตรชีววิทยาและวิทยาการคอมพิวเตอร์ ที่ผสมผสานกันระหว่างสองศาสตร์ที่ต่างกัน เพื่อเข้าถึงปริศนาของการกำเนิดชีวิต นำมาสู่การแก้ไขปรับปรุงพันธุกรรม พยากรณ์โอกาสการเกิดมะเร็ง หรือภูมิแพ้ หรือแม้แต่อายุขัยของแต่ละบุคคลได้

หลักสูตรการออกแบบและการจัดการ เป็นการร่วมกันระหว่างคณะ

หลักสูตรการออกแบบและการจัดการ เป็นการร่วมกันระหว่างคณะ

สถาปัตย์ที่เก่งด้านความคิดสร้างสรรค์ กับคณะบริหารธุรกิจที่มาเติมเต็มทักษะทางด้านการบริหารจัดการ สร้างคนให้คิดเป็นจัดการเป็น หรือหลักสูตรสังคมและวิศวกรรม ที่มุ่งการแก้ปัญหาที่ซับซ้อนทางสังคมด้วยกระบวนวิธีทางวิศวกรรม คณิตศาสตร์ และการจัดการข้อมูลขนาดใหญ่ และหลักสูตรร่วมฮาร์วาร์ด-เอ็มไอที ด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีสุขภาพ ที่ร่วมมือกันระหว่างคณะแพทย์ของมหาวิทยาลัยฮาร์วาร์ด กับคณะวิศวะของเอ็มไอที เพื่อพัฒนาองค์ความรู้และนวัตกรรมทางการแพทย์สู่อุตสาหกรรม

นอกจากนี้ ยังมีมหาวิทยาลัยคาร์เนกีเมลลอน ซึ่งเป็นอันดับ 1 ของโลกด้านวิทยาการคอมพิวเตอร์ ได้นำจุดแข็งของตนไปสร้างหลักสูตรสหวิทยาการหลายสาขา เช่น หลักสูตรการสร้างธุรกิจทางเทคโนโลยี โดยมาตั้งอยู่ที่ซิลิคอนแวลลีย์ เพื่อรองรับความต้องการของคนที่มุ่งสร้างธุรกิจใหม่หรือสตาร์ทอัพทางเทคโนโลยี เป็นการร่วมมือกันทั้งสาขาวิศวกรรมคอมพิวเตอร์ สาขาบริหารธุรกิจ และบริษัทเอกชนในซิลิคอนแวลลีย์

หลักสูตรดนตรีและเทคโนโลยี ผสมผสานกันระหว่างศาสตร์ทางดนตรีกับศาสตร์ทางวิศวกรรม เพื่อพัฒนาเทคโนโลยีทางเสียง และเพื่อให้ดนตรีสามารถเผยแพร่ได้ทางสื่อดิจิทัล เข้าถึงผู้ฟังได้ทุกที่ทุกเวลาหรือหลักสูตรนวัตกรรมศิลปอุตสาหกรรมและบริการ มุ่งสร้างนักคิดสร้างสรรค์ให้สามารถนำผลงานทางศิลปะออกสู่การผลิตทางอุตสาหกรรม สร้างมูลค่าเพิ่มของสินค้าและบริการ ทั้งหมดนี้เป็นเพียงส่วนหนึ่งเท่านั้น ปัจจุบันมหาวิทยาลัยในเอเชียก็พัฒนาหลักสูตรแนวนี้แล้วเช่นกัน

หลักสูตร "สหวิทยาการ" คือ หลักสูตรเปลี่ยนโลก เพราะนำศาสตร์ทุกแขนงมาผสมผสานจนกลมกลืน เพื่อสร้างคนให้มีทักษะรอบรู้ ครบเครื่องสร้างความเปลี่ยนแปลงทางธุรกิจ และทางสังคมได้ แต่เมื่อย้อนกลับมาดูเมืองไทย ซึ่งที่จริงมีบุคลากรที่จบมาทางสหวิทยาการอยู่ไม่น้อย แต่ก็ยังไม่มีหลักสูตรที่ทันสมัยแบบนี้ อาจเนื่องจากกระบวนการและระเบียบของทั้งมหาวิทยาลัย และขององค์กรวิชาชีพ ปิดกั้นความคิดสร้างสรรค์และไม่สนับสนุนการเปลี่ยนแปลง

คนไทยในอนาคตจึงน่าห่วง เพราะรู้อยู่ด้านเดียว ไม่สามารถบูรณาการจนเกิดผลลัพธ์รูปธรรมได้ สุดท้ายก็แข่งขันไม่ได้เพราะไม่มีอะไรใหม่ๆ ไปสู้กับคนอื่น วันนี้เราจึงต้องเปิดทั้งสมองเพื่อรับความรู้แนวใหม่และเปิดทั้งหัวใจเพื่อยอมรับสิ่งที่ไม่ได้มาจากความเชื่อแบบเดิมๆ ของเราแค่นี้ประเทศไทยก็มีหลักสูตรเปลี่ยนโลกได้เหมือนกัน ■